

25 03 2019

Субхи 20 март Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо мақсади иштирок дар тантанаҳои идона бахшида ба Соли нави миллӣ - Чашни байналмилалӣ Наврӯз, шиносӣ бо чараҳои корҳои бунёдкорӣ созандагӣ ва ифтихои як зумра иншооти таъйиноти гуногун ба шаҳри Нораки вилояти Хатлон ташриф оварданд. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмонро роҳбарияти вилояти Хатлон, аҳли илму фарҳанг ва ҷавонони шаҳри Норақ бо рӯҳияи болида дар фазои шукӯҳманди наврӯзӣ истикбол гирифтанд.

Асосгузори сулху ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар рӯзҳои таҷлили Наврӯзи байналмилалӣ дар шаҳри Норақ ба татбиқи лоиҳаи «Барқарорсозии Нуруғои барқи обии «Норақ» огози расмӣ бахшида, бо чараҳои навсозии агрегатҳо шинос шуданд.

Нахуст ба Сарвари давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон лоиҳаи тарҳи корҳои таъмири асосии нуруғи пешкаш гардид. Нуруғи барқи обии «Норақ» бузургтарин иншооти гидроэнергетикӣ дар Осиёи Марказӣ ба шумор меравад. Корҳои сохтмони он соли 1961 огоз гардида, 26 март соли 1966 маҷрои дарёи Вахш баста шуд. Агрегати якуми нуруғи бо иқтидори 300 МВт 15 ноябри соли 1972 мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шудааст. Нуруғи аз 9 агрегат иборат буда, аз соли 1979 бо иқтидори пурраи 2700 МВт қор қардааст. Соли 1988 дар натиҷаи таҷдиди агрегатҳои иқтидори лоиҳавии нуруғи 8 агрегат бо 335 МВт ва 1 адад бо 320 МВт ба 3000 МВт расонда шуд. Имрӯз дар Нуруғи барқи обии «Норақ» 710 қорманд, аз ҷумла 160 зан фаъолият доранд. Шумораи ҳайати муҳандисӣ - техникӣ нуруғи 204 нафарро ташкил медиҳад.

Обанбори «Норақ» - обанбори танзими солони ба ҳисоб рафта, аз сарғаи даргот дар масофаи 70 километр тӯл қашидааст. Ҳаҷми обанбор 10,5 километри муқааб буда, аз ин 4,5 километри муқааби он барои истехсоли нуруи барқ дар давраи тирамоҳу зимистон истифода бурда мешавад. Дарготи нуруғи маҷмааи гидротехникӣ санғу гилӣ буда, бо баландии 300 метр имрӯз дар қаҳон баландтарин дарготи санғу гилӣ ба шумор меравад. Истехсоли миёнасолони нуруи барқ дар нуруғи 11,2 миллиард қиловатт - соатро ташкил дода, аз давраи бақорандозӣ то имрӯз дар нуруғи 448,4 миллиард қиловатт - соат нуруи барқ истехсол қарда шудааст, қи аз ин 306,8 миллиарди он ба давраи соҳибистиклолии қишвар рости меояд. Айни қамон, бинобар қуҳнаю фарсуда гардидани таҷҳизоти асосӣ нуруғи таҳминан бо иқтидори 2600 МВт фаъолият менамояд.

Дар натиҷаи татбиқи лоиҳаи «Барқарорсозии Нуруғи барқи обии «Норақ» иқтидори лоиҳавии нуруғи аз 3000 ба 3300 МВт бардошта шуда, дар маҷмӯъ, бо назардошти таваҷҷуби барқароршаванда иқтидори истехсоли нуруи барқ дар нуруғи 700 МВт зиёд, сатҳу сифати хизматрасонӣ дар нуруғи бехтар ва таъминоти нуруи барқ дар қишвар ба

таври назаррас баланд хоҳад гардид.

Бо талашҳои пайвастаи Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо дарназардошти аҳамияти неругоҳ дар рушди иқтисодиёти кишвар ва татбиқи яке аз ҳадафҳои сиёсӣ стратегӣ, яъне ноил гардидан ба истиклолияти комили энергетикӣ давоми солҳои 2015 - 2016 дар доираи ҳамкории Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо Бонки ҷаҳонӣ ва ҷалби ширкати мушовирӣ аз Франсия асосноккунии техникӣ - иқтисодии лоиҳаи “Тачдиди Неругоҳи барқи обии «Норак» ва таъмини беҳатарии садд”-и он омода карда шуд. Тибқи асосноккунии техникӣ - иқтисодии гузарондашуда, маблағи умумии тачдиду навсозии неругоҳ то 700 миллион доллари амрикоӣ арзёбӣ гардидааст. Мухлати умумии татбиқи лоиҳа 10 солро ташкил дода, бо дарназардошти дастрасии маблағҳои лоиҳа дар ду марҳила амалӣ хоҳад шуд.

Марҳилаи якуми лоиҳа аз 4 қисм - иваз намудани 3 адад агрегат ва тачхизоти ёрирасони онҳо, иваз намудани автотрансформаторҳо (6 адад автотрансформаторҳои якфазаи 220/500кВ) ва таъмини беҳатарии садд иборат буда, муҳлати татбиқи он давоми 5 сол (солҳои 2019 - 2023) пешбинӣ гардидааст.

Дар маҷмӯъ, то имрӯз барои маблағгузориҳои лоиҳа 326,9 миллион доллари амрикоӣ ҷалб гардидааст, ки аз он 169 миллиону 134 ҳазор доллар - қарз ва 57 миллиону 800 ҳазор доллар гранти Бонки ҷаҳонӣ, 60 миллион доллар қарзи Бонки осиёии сармоягузориҳои инфрасохторӣ ва 40 миллион доллар қарзи Бонки авруосиёии рушд мебошад.

Марҳилаи дуюми лоиҳа тачдиди 6 агрегати боқимонда ва тачхизоти ёрирасони неругоҳро дар бар гирифта, он давоми 5 сол (солҳои 2024 - 2028) бо арзиши 148, 6 миллион доллар татбиқ хоҳад гардид.

Бояд гуфт, ки дар вақти татбиқи амалии лоиҳа, ҷиҳати тачдиди босамари агрегатҳои Неругоҳи барқи обии “Норак” пудратчиён аз техникаву технологияи муосири ҷаҳонӣ истифода мебаранд.

Таъкид кардан зарур аст, ки баъди анҷоми қорҳои тачдиду навсозӣ тамоми системаи неругоҳ бо технологияи наватарин ва пешрафтаи соҳа иваз карда мешавад.

Зимни шиносӣ бо тарҳи лоиҳаи таъмири асосии Неругоҳи барқи обии “Норак”

Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба роҳбарияти Вазорати энергетика ва захираҳои оби ҷумҳурӣ барои назорати иҷроӣ босифати қорҳои супоришҳои мушаххас дода, ба ширкати пудратии лоиҳа - ширкати австриягии “Andritz Hydro”, мушовири лоиҳа - ширкати швейтсариягии “Stucky Ltd” ва зерпудратчиҳои лоиҳа - ширкати ватании “Тоҷик СГЭМ” ҷиҳати татбиқи саривактии лоиҳа маслиҳатҳои муфид пешниҳод намуданд.

“Андрицз Гидро” (ANDRITZ HYDRO) яке аз ширкатҳои бонуфузи ҷаҳонӣ оид ба истехсоли тачхизоти электромеханикии неругоҳҳои барқи обӣ, тачдиду навсозӣ ва баланд бардоштани иқтидорҳои агрегатҳои неругоҳҳои барқи обӣ, пойгоҳҳои обкашӣ ва турбогенераторҳо ба шумор меравад. Ширкат давоми тачрибаи 175 - солаи худ зиёда аз 31 ҳазор адад турбинаҳоро бо иқтидори умумии 430 ҳазор МВт истехсол ва тахвил додааст. Ширкати мазкур то имрӯз намояндагии худро дар тамоми минтақаҳои дунё, аз ҷумла Хиндустон, Чин, Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, Канада ва Бразилия таъсис дода, дар дахҳо давлатҳои дигари ҷаҳон фаъолият намудааст. Айни замон ширкат дар раванди амалисозии 16 лоиҳаи калонҳаҷм иштирок дорад.

Мавриди зикр аст, ки шурӯъ аз соли 2005 бо дастгирии шарикони рушд қорҳои вобаста ба тоза намудани сатҳи поёноби неругоҳ, мониторинги беҳатарии садди неругоҳ, бунёди дастгоҳҳои таксимкунандаи пӯшидаи элегазии 500 ва 220 кВ, иваз намудани трансформатори генератори рақами 8 бо иқтидори 450 МВА ва бо маблағгузориҳои

ширкати “Барки точик” иваз намудани чархи кории агрегати раками 3 ба рох монда шуд. Аз чумла, давоми солҳои 2010 - 2016 бо дастгирии Бонки олмонию рушд ва Бонки осиею рушд лоихаҳои баркарорсозии дастгоҳҳои таксимкунандаи кушодаи 220/500 кВ дар Неругоҳи барки оби “Норак” аз ҷониби ширкати олмонию “ALSTOM Grid GmbH” татбиқ карда шудааст.

Ёдовар мешавем, ки Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни сафарҳои қорӣ ба шаҳри Норак дар доираи амалӣ намудани лоихаи “Баркарорсозии дастгоҳи таксимкунандаи кушодаи 220 кВ” ва “Баркарорсозии дастгоҳи таксимкунандаи кушодаи 500 кВ” 13 августи соли 2013 дар Неругоҳи барки оби “Норак” муҳимтарин қисмати ин иншооти стратегӣ - дастгоҳи нави барктаксимкунии элегазии 220 - киловолта ва 27 апрели соли 2016 дастгоҳи таксимкунандаи пӯшидаи элегазии 500 - киловолтaro мавриди баҳрабардорӣ қарор доданд.

Таҷҳизоти асосии лоихаҳо дар қорхонаҳои истехсолкунандаи Аврупо, аз ҷумла дар давлатҳои Швейтсария, Франция, Италия, Олмон, Полша ва Испания истехсол ва ба ҷумҳурӣ тахвил ва васлу насб карда шуданд.

Сарвари давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон баъди шиносӣ бо рафти қорҳои навсозии агрегатҳои неругоҳ ва беҳатарии садди он ба масъулони дахлдор барои иҷрои босифати қорҳои таҷдиди агрегатҳо ва таҳкимбахшии ҳолати беҳатарии садди неругоҳ дастуру супоришҳои мушаххас доданд ва муҳимияти ин иншооти бузурги гидроэнергетикии мамлакатро дар таъмини пешрафту таракқиёти бештари иқтисодию иҷтимоии кишвар, хусусан, дар татбиқи ҳадафи қоруми миллии Тоҷикистон - саноатуқунонии босуръати ҷумҳурӣ махсус таъкид намуданд.

Дар даврони соҳибистиклолӣ ба хотири амалӣ сохтани нақшаву барномаҳои созидаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати расидан ба истиклолияти энергетикӣ ва амалӣ кардани ҳадафҳои неки Сарвари давлат баҳри таъмини зиндагии шоиста барои мардуми шарафманди тоҷик, бо дастуру ҳидоятҳои Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон истифодаи оқилонаву сарфақоронаи захираҳои гидроэнергетикӣ, сохтмону таҷдиди неругоҳҳои хурду бузурги барки обӣ оғоз гардида, хатҳои баландшиддати интиқоли неруи барқ ва зеристгоҳҳои барқӣ бунёд карда шуданд.

Оғози қорҳои баркарорсозӣ ва бунёди Неругоҳи барки оби “Рогун”, ба қор андохтани агрегати якуми Неругоҳи барки оби «Рогун», ба истифода додани хати баландшиддати интиқоли неруи барки 500 кВ-и “Душанбе - Рогун”, ба қор андохтани дастгоҳҳои таксимкунандаи пӯшидаи элегазии 500 кВ ва 220 - киловолтаи Неругоҳи барки оби “Рогун”, мавриди истифода қарор гирифтани Неругоҳҳои барки оби “Сангтӯда - 1”, “Сангтӯда - 2”, “Помир - 1”, Неругоҳи барки оби “Тоҷикистон” дар баландии 3500 метр аз сатҳи баҳр дар ноҳияи дурдасти Мурғоб, Маркази барқу гармидихии “Душанбе - 2”, зеристгоҳҳои барқии 500 - киловолтаи “Душанбе” ва “Сугд”, хати интиқоли барки 500 - киловолтаи “Чануб-Шимол”, дастгоҳҳои таксимкунандаи пӯшидаи элегазии 220 ва 500 киловолта дар Неругоҳи барки оби «Норак», зеристгоҳҳои барқии 220 киловолтаи “Лолазор”, “Хатлон”, “Айнӣ”, “Шахристон”, “Шахринав”, “Геран - 2”, хатҳои интиқоли барки 220 - киловолтаи “Лолазор - Хатлон”, “Тоҷикистон - Афғонистон”, “Хучанд - Айнӣ”, “Кайроққум - Сугд”, “Айнӣ - Рӯдакӣ” ва оғози татбиқи воқеии лоихаи CASA-1000 аз ҷумлаи қомебиҳои бузурги Тоҷикистон дар роҳи расидан ба истиклолияти қомили энергетикӣ мебошанд, ки тахти роҳнамоии бевоситаи Пешвои хирадманду дурандеш мухтарам Эмомалӣ Раҳмон амалӣ карда шудаанд. Бо татбиқи лоихаҳои мазкур дар даҳ соли охир иқтидорҳои истехсолии системаи энергетикии кишвар 1320 мегават зиёд ва

беш аз 1300 километр хатҳои интиколи барки баландшиддати 500, 220 ва 110- киловолта мавриди баҳрабардорӣ қарор дода шуданд.

Иқдомҳои навбатии созидаи Президенти мамлакат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар самти расидан ба ҳадафҳои неки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оғози таҷдиду навсозии неруғохҳои барки обии “Норак”, “Сарбанд” ва “Кайроққум” мебошад. Айни ҳол қорҳои таҷдиду навсозии Неруғохи барки обии “Сарбанд” дар вилояти Хатлон идома дошта, моҳи майи соли 2019 таҷдиди Неруғохи барки обии “Кайроққум” дар вилояти Сугд оғоз мегардад.

Иқтидори лоиҳавии Неруғохи барки обии “Сарбанд” 240 МВт-ро ташкил дода, он 4 - умин неруғохи қалон аз лиҳози иқтидор баъд аз неруғохҳои «Норак» (3000 МВт), “Сангтӯда - 1” (670 МВт) ва “Бойғозӣ” (600 МВт) ба ҳисоб меравад.

Соҳтмони неруғохи мазкур, ки аз 6 агрегат иборат мебошад, ханӯз соли 1956 оғоз гардида, аввалин агрегати он соли 1962 ба қор дароварда шудааст. Аз ҳамаи вақт то имрӯз, ба ҷуз аз як агрегат - агрегати рақами 4, барои баланд бардоштани сатҳи хизматрасонӣ ва самаранокии қори неруғох ягон қори таҷдид ва навсозӣ анҷом дода нашудааст. Аз ҷумла, бинобар сабаби аз қор мондани системаи назорат ва танзими баландшавии об соли 1993 ва соли 1994 агрегати рақами 2 қисман зерӣ об монда буд. Ҳамчунин, бинобар сабаби истифодаи тӯлонӣ қисми зиёди таҷхизоти электромеханикӣ ва гидромеханикӣ неруғох ва дастгоҳи тақсимкунандаи қушодаи он фарсуда шудаанд. Бинобар сабаби қам шудани қори фойданокӣ агрегатҳо ва зиёд гардидани хароҷоти истехсолӣ ҷиҳати дар ҳолати қорӣ нигоҳ доштани агрегатҳо бо дастури супоришҳои Президенти мамлакат қорҳои таъмиру таҷдиди неруғох оғоз гардиданд.

Бояд гуфт, ки ҳамаи ин тадбирҳои созидаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба хотири рушду пешрафти соҳаҳои иқтисодии мамлакат, ноил гардидан ба истиклолияти қомили энергетикӣ ва таъмини зиндагии шоистаи халқи тоҷик рағона гардидаанд, ки натиҷаҳои барои рушду пешрафти кишвар неқӣ бобарор хоҳанд буд.

ОҒОЗИ ҚОРҲОИ СОҲТМОНИИ МЕҲМОҲОҲОИ ЗАМОҲАВӢ

20 март дар идомаи сафари қорӣ Сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо гузоштани санги асос ба қорҳои соҳтмони як меҳмонҳонаи замонавӣ, ки наҷандон дуртар аз Неруғохи барки обии “Норак” дар мавзеи хушбоду ҳавои соҳили дарёи Вахш соҳта мешавад, оғози расмӣ баҳшидаанд.

Аснои муаррифии лоиҳа ба Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон иттилоъ дода шуд, ки меҳмонҳонаи мазкур дар масоҳати 0,46 га аз қониби Дирексияи соҳтмони иншооти ҳукумати Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бунёд қарда мешавад.

Бинои меҳмонҳона аз 4 ошёна иборат буда, дар таҳхонаи он бунёди толори варзиш, ду ошхона, ҳаммом, бугхона, ҳавзи шиноварӣ ба нақша гирифта шудааст. Дар ошёнаи якум қойи таомхӯрӣ, толори баргузори қонфронс, ҳуҷраҳои қорӣ ва як ошхонаи дигар низ соҳта мешаванд.

Тибқи лоиҳа, бунёди ҳуҷраҳои хоб, толори фароғатӣ, ҳаммом, ҳуҷраҳо барои меҳмонони олиқадр ва толори ҳурди варзиш дар ошёнаҳои сеюму қорум пешбинӣ гардидааст.

Ҳамчунин, дар ҳудуди ин меҳмонҳонаи замонавӣ биноҳои ёрирасон ва таваққуфгоҳ низ

сохта мешаванд.

КОРХОНАИ ИСТЕХСОЛИ КОШИНХОИ РЕЗИНӢ ДАР ШАХРИ НОРАК

20 март бо иштироки Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон коргоҳи нави истехсоли кошинҳои резинии Чамъияти сахомии пӯшидаи “Заводи тачрибавӣ - механикӣ”- и шаҳри Норақ мавриди истифода қарор гирифт.

Коргоҳи мазкур бо маблагии зиёда аз 3 миллион сомонӣ бунёд ёфта, иқтидори истехсолии он дар як рӯз 35 метри мураббаъ ва дар як сол 9 ҳазор метри мураббаъ кошинҳои резиниро ташкил медиҳад. Дар коргоҳ аз шинаҳои автомобил, ки фарсуда шудаанд, се намуди маҳсулот истехсол гардида, ин номгӯи масолеҳи сохтмонӣ дар бунёди майдончаҳои варзиш, сахни богчаҳои кӯдакона ва роҳравҳо васеъ истифода қарда мешавад.

Ҳати технологияи коргоҳи нави истехсоли кошинҳои резинӣ аз Ҷумҳурии Мардумии Чин дастрас гардида, тавассути он тавлиди маҳсулоти рақобатпазир ва ҷавобгӯи замони муосир ба роҳ монда шудааст. Баъди ба истифода супурдани коргоҳи нави зиёда аз 20 сокини маҳаллӣ бо ҷойи қори доимӣ таъмин гардида, шумораи коргарону мутахассисон дар Чамъияти сахомии пӯшидаи “Заводи тачрибавӣ - механикӣ” ба зиёда аз 150 нафар расид.

Сарвари давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар корхонаи мазкур ба фаъолияти коргоҳи нави буриш ва ороиши варақаҳои оҳанини андозаи 2 ва 150 - миллиметра, ки бо дастгоҳи муосири рақамии компютерӣ мучаххаз гардонда шудааст, шинос шуданд. Ин коргоҳ бо харчи 3,7 миллион сомонӣ бунёд гардида, дар ин ҷо асосан болорҳо, қолабҳои гуногун ва ороишҳои оҳанӣ истехсол қарда мешаванд. Иқтидори истехсолии коргоҳи мазкур дар як сол қорқарди 3 ҳазор тонна оҳанро ташкил медиҳад.

Пешвои миллат зимни шиносӣ ба фаъолияти коргоҳҳои нави, ки дар онҳо истехсоли масолеҳи сохтмонии дорои сифати баланд ва рақобатпазир сурат мегирад, баҳои баланд доданд. Ба масъулони дастур доданд, ки дар баробари таъсиси ҷойҳои нави қорӣ бо истифода аз шароити имконоти мавҷуда истехсоли маҳсулоти воридотивазкунандаро беш аз пеш афзун намоянд.

Маврид ба таъкиди хос аст, ки дар коргоҳҳои Чамъияти сахомии пӯшидаи “Заводи тачрибавӣ - механикӣ” якҷанд номгӯи масолеҳи сохтмонӣ, аз ҷумла қолаб ва арқҳо барои бунёди нақбҳо, электроди қафшергарӣ, шишаи моеъ, сеткаҳои деворбандӣ ва армасеткаҳо, симҳор, бомпӯшҳои оҳанӣ, профилҳои тунукагӣ, бетони молӣ бо технологияи компютерӣ ва симтаноб барои қранҳои борбардор истехсол мегарданд, ки ҳамаи онҳо воридотивазкунанда буда, қаблан аз хориҷи кишвар дастрас қарда мешуданд.

Маҳсулоти истехсолнамудаи корхона асосан барои бунёди неругоҳҳои барқи обӣ, аз ҷумла “Роғун” истифода қарда мешаванд, ки ҳамзамон, зиёда аз 600 нафар коргарону мутахассисони корхонаи мазкур дар ин иншооти аср дар самти қорҳои зеризаминӣ ва харротӣ бо истифода аз техника ва технологияи муосир, ки назирашон дар Осиёи Марказӣ мавҷуд нест, фаъолияти босамар доранд.

Бояд гуфт, ки ифтитоҳи ҷунин қоргоҳҳои нави саноатии истехсоли маҳсулоти ватанӣ барои татбиқи босамари ҳадафи қоруми миллӣ - саноатикунонии босуръати мамлақат

замина хоҳад гузошт.

ИФТИТОХИ “ГИДРОМЕХСАНОАТ” - И ЧСК “ТОЧИКГИДРОМОНТАЖ”

20 март дар минтакаи саноатии шаҳри Норақ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон марҳилаи аввали корхонаи “Гидромехсаноат” - и Чамъияти сахомии кушодаи “Тоҷикгидромонтаж” - ро мавриди истифода қарор доданд.

Аснои шиносӣ ба Сарвари давлат иттилоъ доданд, ки самти фаъолияти корхона истехсоли тачхизоти гидромеханикӣ ва металлоконструксияи неругоҳҳои барқи обӣ буда, дар Тоҷикистон ягона корхона ба ҳисоб меравад. Иқтидори истехсолии корхонаи нави саноатии мамлакат дар як моҳ то ҳазор тонна тачхизоти гидромеханикӣ ва металлоконструксияи неругоҳҳои барқи обӣ мебошад.

Дар корхонаи “Гидромехсаноат” истехсоли ҳама намуд дарвозаҳо, аз ҷумла дарвозаҳои таъмирӣ, асосӣ, садамавӣ ва лӯлаҳои обрасони турбина барои неругоҳҳои барқи обӣ ба роҳ монда шуда, 250 нафар бо ҷойи кор доимӣ таъмин шуд.

Барои истехсоли маҳсулот дастгоҳу тачхизоти муосир, аз ҷумла дастгоҳи амудӣ - фрезерӣ, харротӣ - мурватбурӣ, дастгоҳи уфуқӣ - киргиранда, дастгоҳи чорвалкагии гидравликии даврагӣ, тасмабурӣ, дастгоҳи вараккаткунӣ, варакросткунанда ва ғайра бо маблағи беш аз 15 миллион сомонӣ аз хориҷи кишвар ворид ва васлу насб гардидаанд. Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба масъулон ҷиҳати афзун намудани иқтидори истехсоли ва содироти маҳсулот ба хориҷи кишвар дастуру супоришҳои мушаххас доданд.

Гуфта шуд, ки ҷунин тачхизот барои сохтмони неругоҳҳои барқи обӣ зарур аст ва то ба имрӯз аз Федератсияи Россия ва Украина оварда мешуд ва вазни ҳар кадоми он аз 50 то 190 тоннаро ташкил медиҳад. Воридоти тачхизоти мазкур дар баробари харҷи зиёди маблағ, ҳамзамон, вақти зиёд талаб мекард.

Имрӯз дар доираи дастгириҳои ҳамешагии роҳбарияти олии давлату Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба сохибкорон ва ҳадафи ҷоруми миллӣ - саноатикунони босуръати мамлакат бунёди ҷунин корхонаҳои азими саноатӣ дар шаҳру ноҳияҳои кишвар вусъат дода шудааст ва ин раванд дар самти истехсоли маҳсулоти рақобатпазиру воридотивазкунанда заминаи мусоид фароҳам меорад. Ҳамчунин, ин иқдоми роҳбарияти олии мамлакат ба коҳиши воридоти дастгоҳу тачхизот сабаб хоҳад гардид.

Дар ин рӯз баробари фаъол гардидани корхонаи “Гидромехсаноат” - и Чамъияти сахомии кушодаи “Тоҷикгидромонтаж” ба Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон мутахассисони Институти лоихакашии сохтмони неругоҳҳо, ки дар назди корхона таъсис дода шудааст, муаррифӣ гардид. Тавре таъкид гашт, дар ин институт бехтарин мутахассисони соҳа ҷалб гардидаанд, ки дар рушди соҳаи энергетикаи мамлакат сахми назарраси ҳудро хоҳанд гузошт.

Бо бунёди марҳилаҳои дуюму сеюми корхонаи “Гидромехсаноат” дар баробари афзун гардидани иқтидори истехсоли шумораи ҷойҳои корӣ низ бештар қарда мешавад.

Аз рӯи маълумоти масъулон феълан барои маъмурият бинои нав сохта шуда, бунёди бинои дуошёна барои коргоҳи дӯзандагӣ ва хобгоҳ барои қормандони “Гидромехсаноат” идома дорад.

Бояд гуфт, ки дар назди корхона коргоҳи дӯзандагӣ фаъолият дорад, ки бонувон бо

истифода аз шароиту имконоти фарохи мухайёгардида ба дӯхти либоси корӣ ва дигар лавозимоти зарурӣ барои кормандони Чамъияти сахомии кушодаи “Точикгидромонтаж” машгуланд. Дар чойи биноҳои маъмурӣ ва коргоҳи дӯзандагии каблӣ сохтмони мархилаҳои ояндаи корхона оғоз хоҳад гардид.

Корхонаи “Гидромехсаноат” дар баробари истехсоли дарвозаҳои таъмирӣ, асосӣ, садамавӣ ва лӯлаҳои обрасони турбина ин тачхизотро бо чалби мутахассисони маҳаллӣ дар неругоҳҳои барқи обӣ васлу насб менамояд.

Дар даврони сохибистиклолӣ баробари бунёди неругоҳҳои хурду бузурги барқи обӣ, ҳамзамон, тачдиду навсозии неругоҳҳои мавҷуда идома дошта, ин корхонаи навбунёди саноатӣ имкон медихад, ки бо харчи ками маблағу сарфаи вақт тачхизоти зарурӣ бо сифати баланд дар дохили мамлакат истехсол ва дастрас гардад.

МАРОСИМИ БА ИСТИФОДА СУПУРДАНИ МАЙДОНИ НИШОНИ ДАВЛАТИИ ЧУМХУРИИ ТОЧИКИСТОН

Дар доираи сафари корӣ дар шаҳри Норақ 20 март Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон майдони Нишони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро ба истифода доданд.

Иншооти мазкур дар майдони 1570 метри мураббаъ бунёд ёфта, дар зарфи камтар аз як сол сохтмони он ба анҷом расонда шуд. Баландии сутунпои Нишони давлатӣ аз сатҳи сакф 20 метрро ташкил дода, аз масолеҳи хушсифат ва тобовар бунёд ёфтааст. Худи нишон наздик ба 2 метр буда, дар маҷмӯъ, баландии иншоот бо сутунпоаш 22 метрро ташкил медихад.

Майдони Нишони давлатӣ аз се қисмат иборат буда, ҳамагии он бо санги мармар, ки аз табиати бойи Тоҷикистон дастрасу қорқард гардидааст, зебу зинат ва оро дода шудааст. Ҳамзамон, иншоот бо гулу буттаҳои ороишӣ мавсимӣ сабзу хуррам гардонда шуда, ба як мавзеи дилрабову зебои шаҳри Норақ мубаддал гардидааст. Дар доираи корҳои сохтмонӣ, ҳамчунин, роҳҳои мошингарди атрофи иншоот мумфарш ва ба талаботи замон мувофиқ гардонда шуданд.

Майдони Нишони давлатӣ пурра ҷарогон карда шуда, шабонгоҳ иншоотро 76 адад ҷарогаҳои поядор ва сутунпоӣ нишонро 10 ҷарогаки пуриктидор равшанӣ хоҳанд дод. Аз ду ҷониби майдони Нишони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ғӯшаҳои алоҳида барои шинондани гулу буттаҳои ороишӣ бунёд ёфта, пурра бо тавораҳои панҷарадори алюминӣ зебу оро дода шудааст.

Зимни шиносӣ Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба сифати корҳои сохтмонӣ баҳои баланд дода, барои нигоҳубини дурусти иншоот ва сабзу хуррам кардани атрофи он ба масъулон дастуру супориш доданд.

Дар ин иншоот наздик ба 40 адад нишастгоҳ насб гардида, то 200 дарахти сояфкану ҳамешасабз шинонда шудааст. Худуди ҳар ду майдон пурра майсазор гардида, дар дохили иншоот як қаҳвахона бунёд шуд.

Майдони Нишони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва атрофи он шомгоҳон зебову нотакрор буда, бо системаи муосири равшанидихӣ таъмин гаштааст.

Дар шафати Нишони давлатӣ ду майдони сайру саёҳат низ барои сокинон сохта шуд. Мавзеи навбунёд мутобиқ ба талаботи замон буда, бешубҳа, ба макони сайру саёҳат ва истироҳати сокинону меҳмонони шаҳри Норақ табдил хоҳад ёфт.

ГУЗОШТАНИ САНГИ АСОС БАРОИ БУНЁДИ МАЙДОНИ ВАРЗИШ

20 март Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар назди варзишгоҳи марказии шаҳри Норақ барои бунёди майдони варзиш санги асос гузошта, бо сохтмончиёни иншооти мазкур сухбат намуданд.

Тавре иттилоъ дода шуд, майдони варзиш дар заминаи варзишгоҳи марказии шаҳр бунёд ёфта, барои 10 ҳазор ҷойи нишаст пешбинӣ гардидааст. Тибқи лоиҳа, майдони ҳозираи футбол бе тағйир нигоҳ дошта шуда, дар атрофи он нишастгоҳҳои замонавӣ бунёд мегарданд. Иншооти нав дар масоҳати 4,3 гектар сохта шуда, дар баробари нишастгоҳ, хамчунин, дар ин ҷо дигар шароит барои машқу тамрин фароҳам оварда мешавад. Аснои шиносӣ ба Пешвои миллат иттилоъ доданд, ки дар варзишгоҳи нав барои 4 даста хучраҳои варзишгарон бунёд ёфта, ин иншоот бо хучраҳои либосивазкунӣ, ҷаммом, нуқтаи тиббӣ, дафтари кории маъмурият ва хучраҳои техникаӣ мувофиқи талаботи замони муосир таъмин хоҳад шуд. Барои обутоби бадан дар ин иншоот толорҳои алоҳидаи машқу тамрин дар назар дошта шудаанд, ки ҳар кадоми онҳо бо хучраҳои либосивазкунӣ ва мағоза таъмин мегарданд.

Тибқи лоиҳаи таҳиягардида, дар варзишгоҳ боз дигар биноҳои ёрирасон низ сохта мешаванд. Аз ҷумла, сохтмони зеристгоҳи барқӣ, майдон барои партов, ҳавзи оташхомушкунӣ, таваккуфгоҳ барои нақлиёт ва майдонҳо барои бозиҳои баскетболу волейбол.

Зимни шиносӣ бо тарҳи варзишгоҳи мазкур Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба масъулону сохтмончиён барои иҷрои саривактии корҳо, назорати катъии сифат ва истифодаи масолаҳи баландсифат дастуру маслиҳатҳои муфид доданд.

МУЛОҚОТ БО 250 НАҶАР ЯТИМИ ҚУЛ

Дар рӯзҳои таҷлили Ҷашни байналмилалӣ Наврӯз ва Соли нави миллӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Норақ чун анъанавӣ аҷдодӣ ба 250 нафар ятими қул, ки муҳассилини муассисаҳои таълимии шаҳру ноҳияҳои вилояти Хатлон мебошанд, тухфаҳои идона тақдим намуданд.

Нахуст Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон бо таманниёти неқ наврасону ҷавонони бо амри тақдир бесаробонмондари бо фарорасии Ҷашни зебои баҳор - Наврӯзи оламафрӯз ва Соли нави миллӣ табрику муборакбод гуфта, онҳоро ба хониши аъло, одоби ҳамида, рафтори намунавӣ ва ҳамчун фарди соҳибилму бомаърифат ба воя расидан, хидоят намуданд.

Тухфаҳои идонаи Сарвари давлат аз маҷмӯи сарулибоси тобигона ва зимистона, аз ҷумла шиму костюм, курта, ҷурбуи пойафзол, болопӯш, барои духтарон 12 метрӣ матои хушсифати атлас ва ширинҳои гуногун иборат буданд. Дар ин рӯз, хамчунин, ба ятимон зиёфати идона ораста шуда, аз ҷониби Пешвои миллат ба ҳар яке онҳо маблағҳои пулӣ тақдим шуданд.

Тибқи иттилоъ, имрӯз дар вилояти Хатлон 648 нафар ятими қул ба кайд гирифта

шудааст ва тухфаҳои идонаи Роҳбари давлат ба ҳамин тартиб ба боқимонда 400 нафар низ дастрас карда мешаванд.

Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон таъкид намуданд, ки дасти ёрӣ дароз кардан ба нафарони ниёзманд аз бехтарин ҳислатҳои инсонӣ махсуб ёфта, ин амалро дар ҷумҳурӣ ҷун анъанаи нақви ниёгон дар арафаи ҳамаи иду ҷашнҳои шахсонӣ саховатпеша ва хайрҳои анҷом медиҳанд.

Давлату Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сиёсати иҷтимоии худ фароҳам овардани шароити арзандаи таҳсил барои наврасону ҷавонон, баҳусус нафарони бепарастор ва фарзандони оилаҳои ниёзмандро дар навбати аввал қарор додаанд. Ҳамин аст, ки ҳамасола барои боз ҳам бехтар намудани шароити таълим ва буди боши ятимон дар мактаб - интернатҳои мамлакат ва бо ҷои қор таъмин шудани шарафӣ гардидани ин кишри ҷомеа ба зиндагии арзанда қорҳои назаррасу самарабахш анҷом дода мешаванд. Ятимони шахру ноҳияҳои вилояти Хатлон ба Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон барои дастгириҳои пайваста изҳори минатдорӣ намуда, иброз доштанд, ки илмҳои муосирро аз бар менамоянд ва ҳамчун донишманд ба воқеа расида, бо эҳтирому арҷгузори ба арзишҳои миллӣ дар рушди пешрафти минбаъдаи мамлакат саҳми арзанда мегузоранд.

Дар ин рӯз, хушнудиву болидарӯҳии ятимони қулро ҳадду қанор набуд, зеро ҳар қадоми онҳо соҳиби тухфаҳои арзишманди идона гардиданд ва бо Сарвари саховатпешаву дурандеши худ суҳбати самимӣ анҷом доданд.

БАРАФРОХТАНИ ПАРЧАМИ ДАВЛАТӢ

Имрӯз, ҳамчунин, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Норақ дар вазъияти тантанавӣ Парчами давлатиро барафрохтанд.

Парчами давлатӣ бо садо додани Суруди миллӣ дар фазои орому осудаи Ватан, дар маркази шаҳри Норақ партавафшон шуд.

Баландии пояи Парчами давлатӣ 50 метрро таҳкил медиҳад. Дарозии матои ин рамз ва муқаддасоти миллӣ 14 метр ва паҳноӣ ба 7 метр баробар мебошад. Иншоот дар масоҳати 40 садяқ бунёд гардида, атрофи он бо гулу буттаҳои хархела, дарахтони ҳамешасабз ва ҷароғҳои равшанидиҳанда бо тарҳи муосир оро дода шудааст. Поя ва майдони Парчами давлатӣ бо истифода аз масолеҳи баландсифати сохтмонӣ бунёд шудаанд.

Барафрохтани Парчами давлатӣ дар ин мавзӯ, аз як ҷониб ба ҳусни шаҳри Норақ зебоии бештар зам намояд, аз тарафи дигар майдони он барои истироҳату фароғати соқинон басо созгор аст.

Парчами давлатӣ дар ин макони сараҳои шахр ба хошири арҷгузори ба муқаддасоти миллӣ ва дар доираи тадбирҳои ободонию созидагӣ қад афрохт.

МУҶАССАМАИ ИСМОИЛИ СОМОНӢ ДАР МАЙДОНИ МАРКАЗИИ ШАҲР

20 март дар доираи сафари қорӣ дар шаҳри Норақи вилояти Хатлон дар майдони марказии шахр Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ - Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии

Тоҷикистон мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар вазъияти тантанавӣ аз рӯи мучассамаи асосгузори аввалин давлати тоҷикон - шох Исмоили Сомонӣ пардаро бардошта, онро ифтитоҳ карданд.

Баландии пояи мучассама 7,5 ва ҳуди мучассама 7 метрро ташкил медиҳад. Муаллифони мучассамаи барқади шох Исмоили Сомонӣ хайкалтарошон, аъзои Иттифоқи рассомони Тоҷикистон Мансур Мачидов ва Рустам Хочибоев мебошанд.

Мачмаа бо мучассамаи Исмоили Сомонӣ бо маблағҳои соҳибқорони ватанӣ, сокинони саховатпешаи шаҳри Норақ ба ифтихори истикболи сазовори Чашни бузурги миллӣ - 30 - солагии Истиклолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бунёд гардид.

Майдони назди мучассама бо ҷаввораҳо, гулгашту хиёбон бо гулҳои тару тоза ва растаҳо бо ҷароғҳои рангаву курсиҳо оро дода шудааст. Соҳибқорон роҳҳои назди мучассамаро мумфарш кардаанд, ки дар мачмӯъ, ин мавзеъ барои сайру тамошои сокинону меҳмонони шаҳри Норақ басо мувофиқ гардидааст. Дар рафти корҳои сохтмони мачмаа беш аз 100 нафар сокини маҳаллӣ бо ҷойи қори муваққатӣ ва маоши хуб таъмин шуд.

Мавриди зикр аст, ки бунёди мучассамаҳои Исмоили Сомонӣ, Нишони давлатӣ ва барафрӯхтани Парчами миллӣ дар саросари мамлакат аз ҷониби Сарвари давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон нишонаи олии кадршиносии арҷгузори ба гузаштаи неку ибратбахши давлату миллати тоҷик ва рамзҳои муқаддасоти бузурги миллӣ мебошад.

БАРНОМАИ ФАРХАНГИИ “КОРВОНИ НАВРӯЗИ”

Пас аз ифтитоҳи мучассамаи Исмоили Сомонӣ ва барафрӯхтани Парчами миллӣ Президенти мамлакат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон дар назди меҳмонони ҷашнвораи Наврӯзи байналмилалӣ ва роҳбарону фаъолони шаҳри Норақ, ки дар базмҳои наврӯзӣ ба ифтихори тачлили иди баҳору зебӣ чамъ омада буданд, суҳанронӣ карданд.

Нахуст Пешвои миллат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳозирон ва дар шаҳси онҳо тамоми сокинони вилоятро бо фарорасии баҳори фарҳундапай ва Наврӯзи ҷаҳонӣ табрику таҳният намуданд.

Маросими тантанавии Чашни Наврӯзи байналмилалӣ бо барномаи бошукӯҳи театрикунонидашудаи “Корвони наврӯзӣ” идома дод.

Тибқи иттилои созмондиҳандагонӣ ҷорабинии мухташами фарҳангӣ, дар ин тадбири хотирмони ҷашнӣ беш аз 10 ҳазор нафар ҷалб гардидааст. Дар барномаи фарҳангӣ - оммавӣ анъанаву русуми аҷдодии бошандагонӣ гӯшаву қанори Тоҷикистони азиз ва суннатҳои марбут ба қавму миллатҳои ҷашнгирандаи хавзаи Наврӯз таҷассуми ҳудро пайдо кард, ки басо дилписанд ва хотирмон буд.

Таҳиягарони барномаи идонаи наврӯзӣ маҳали баргузори тадбири фарҳангиро бо рамзҳои ҳоси ҷашн, расму анъана ва суннатҳои наврӯзӣ оро доданд.

Барномаи фарҳангии “Корвони наврӯзӣ” бо садои қарнаю сурнай оғоз гардид. Аз рафти ҷорабинӣ маълум гашт, ки таҳиягарон бо назардошти тамоми анъанаҳои ин ҷашн ва риояи дигар хусусиятҳои ҳос барномаро таҳия кардаанд, зеро мушоҳида мешуд, ки ҳар як баромади устодони санъат ва хавасқорон таҷассумгари шукӯҳу шахомати Наврӯзи аҷдодӣ буд.

Суннатҳои неки наврӯзӣ, ки дар ҳама минтақаҳои кишвар ба онҳо арҷ гузошта мешаванд, дар ин ҷорабинӣ таҷассуми ҳудро ёфта буданд. Ин ҷорабинӣ бори дигар собит кард, ки

мардуми Тоҷикистон расму оинҳои бостониро гиромӣ медоранд ва онро ба ҷаҳониён муаррифӣ мекунанд.

Наврӯзи Хатлону Бадахшон, Рашту Зарафшон ва Хисор бо хусусиятҳои хосаш ба иштирокдорони ин ҷорабинии бузурги фарҳангӣ намоиш дода шуд.

Рақсу бозӣ, иҷрои сурудҳои халқӣ, намоиши омода кардани таомҳои миллии хоси Наврӯз ва ғайра аз бахшҳои асосии ин намоиш буданд, ки ба ҳозирон хеле писанд омаданд.

«Қорвони наврӯзӣ», ки дар кишвари мо бо талошу тадбирҳои созандаи Пешвои миллат пас аз солиёни зиёд дубора эҳё гардид, дар вучуди худ беҳтарин суннатҳои Наврӯзи бузурги ниёғони моро таҷассум намудаву ҳамон оинҳои қадимаро ба сурати нав, хосса бо мутобиқ гардондан ба падидаҳои даврони соҳибистиклолии Тоҷикистон дубора зинда гардондааст.

Дар охири Сарвари давлат мухтарам Эмомалӣ Раҳмон ба таҳиягарону ҳунармандон барои ташкили ин ҷорабинии сатҳи баланд арзи сипос намуданд.